

ՆԱԽԱԳԾԱՅԻՆ ՈՒՍՈՒՑՈՒՄ

(հայեցակարգի նախագիծ և ուսուցիչների վերապատրաստման մոդուլ)

1. ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ	1
Ի՞նչ է նախագծի վրա հիմնված ուսուցումը.....	2
Ընդհանուր բնութագրիչներ.....	2
Առավելություններ	3
Ի՞նչ է ուսումնական նախագիծը	4
Մոտեցումներ.....	5
Տեսակներ.....	5
2. ԱՌԿԱ ԻՐԱՎԻՃԱԿԻ ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ.....	5
Օրենսդրական հիմք.....	5
Իրականացված աշխատանք.....	7
3. ԻԹՎԻՆԻՆԳ ԾՐԱԳՐԻ ՓՈՐՁԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ	8
Համառոտ ակնարկ.....	8
ԿՏԱԿ-ը՝ Իթվինինգի Աջակցող գործընկեր գործակալություն	9
Հայաստանի դպրոցների մասնակցությունը և կուտակած փորձը.....	10
4. ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՆԱԽԱԳԾԵՐԻՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՎՈՂ ՊԱՀԱՆՁՆԵՐ	12
5. ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՆԱԽԱԳԾԻ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐ ԵՎ ՍԱՆԴՂԱԿ	14

1. ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Ի՞նչ է նախագծի վրա հիմնված ուսուցումը

Նախագծի վրա հիմնված ուսուցման համար հիմնականում կիրառվում են երկու սահմանումներ.

1. Նախագծերի վրա հիմնված ուսուցումը ուսուցման մեթոդ է, որի ընթացքում սովորողները տևական աշխատանքի արդյունքում ձեռք են բերում գիտելիքներ և հմտություններ, ուսումնասիրում, վերլուծում և պատասխանում են արդիական և բարդ հարցի, խնդրի կամ մարտահրավերի:

2. Նախագծերի վրա հիմնված ուսուցումը դինամիկ մոտեցում է, որի ընթացքում սովորողները ակտիվորեն ուսումնասիրում են իրական աշխարհի խնդիրները և մարտահրավերները և ձեռք են բերում ավելի խորը գիտելիքներ:

Ընդհանուր բնութագրիչներ

Նախագծերի վրա հիմնված ուսուցումը (ՆՈւ) ունի հետևյալ հիմնական բնութագրիչները.

ա/ ՆՈւ-ն անդրադառնում է իրական և արդիական հարցերի, խնդիրների և/կամ մարտահրավերների՝ առանց կանխորոշված լուծման,

բ/ դասավանդողը փոխում է իր դերը առավելապես հանդես գալով որպես մոտիվատոր, մոդերատոր և ֆասիլիտատոր,

գ/ ՆՈւ-ն պահանջում է անհրաժեշտ գիտելիքների իմացություն և հմտությունների տիրապետման մակարդակ,

դ/ ՆՈւ-ն պահանջում է քննադատական մտածողություն, խնդիրների լուծում, համագործակցություն և հաղորդակցման տարբեր ձևեր,

ե/ սովորողները նախագծում են լուծմանը հասնելու գործընթացը,

զ/ սովորողները պարբերաբար անդրադառնում են իրենց աշխատածին, անդրադարձ են կատարում ստացված արդյունքներին (ռեֆլեկտիվ մոտեցում),

է/ վերջնական արդյունքի (պարտադիր չէ, որ նյութական լինի) գնահատումն իրականացվում է հստակ չափանիշներով:

Առավելություններ

Նախագծի վրա հիմնված ուսուցման առավելություններն են.

Ա/ Սովորողները սովորում են սովորել, մասնավորապես.

1. արդյունավետ նախագծերը խրախուսում են սովորողներին խորությամբ աշխատել խնդրի վրա, այլ ոչ թե համառոտ լուսաբանել բազմաթիվ թեմաներ, ինչը նպաստում է իրական գիտելիքի և փորձի կարևորության ընկալմանը:

2. սովորողները ներգրավված են հստակ ժամանակացույցի կազմման աշխատանքներում, մասնավորապես, թե որքան ժամանակ է անհրաժեշտ խնդիրը լուծելու կամ նախագիծն ավարտելու համար, ինչը ձևավորում է ինքնահսկողություն և պատասխանատվություն:

Բ/ Ուսուցում ամբողջ կյանքի ընթացքում

Ուսումնական նախագծերի իրականացումն սովորողներին տալիս է այնպիսի գիտելիքի և փորձի ձեռքբերում, որը կիրառելի է նաև հետագա կյանքի ընթացքում և չի սահմանափակվում դասագրքից սովորելու պարզունակ ճանապարհով: Մասնավորապես համացանցում տեղեկատվության որոնումը, ինչպես նաև այդ տեղեկատվության ստուգումը և հետագա օգտագործումը հմտություններ են, որոնք մարդիկ օգտագործում են ողջ կյանքի ընթացքում, այդ թվում նաև աշխատավայրում:

Գ/ Ակտիվ ուսուցում

Մենք բոլորս, ինչպես և սովորողները, լավագույնս սովորում ենք «անելով»: Լավ մշակված ուսումնական նախագծում սովորողներն աշխատում են պրակտիկ. նրանք տեղեկատվություն են հավաքում, հետազոտում են, ստեղծում են, փորձարկում են: Սովորողները առաջ են քաշում իրենց մտքերը և լուծման իրենց պատկերացումները, ինչպես նաև սովորում են հիմնավորել և պաշտպանել իրենց տեսակետը քննարկումների ժամանակ: Իրական մարդկանց, խնդիրների և մարտահրավերների հետ աշխատանքը սովորողների մոտ ստեղծում է արդիականության զգացում և հստակ ավելացնում է նրանց մոտիվացիան էլ ավելի լայն ներգրավվածություն ունենալ նախագծի աշխատանքներին:

Դ/ Համագործակցային ուսուցում

Խրախուսում է սովորողների ակտիվ ներգրավվածությունն ու մասնակցությունը ուսումնական գործընթացում, ինչպես նաև սովորողների մոտ ձևավորվում է թիմային աշխատանքի, ինչպես նաև ընդհանուր պատասխանատվության զգացում:

Համացանցի առկայությունը սովորողներին հնարավորություն է տալիս նաև ակտիվորեն շփվել (նաև արտասահմանի) իրենց հասակակիցների հետ անկախ հեռավորությունից, ինչպես նաև՝ դասավանդողների և փորձագետների հետ, յուրացնել արտասահմանյան երկրների կրթական և մշակութային նվաճումները:

Ի՞նչ է ուսումնական նախագիծը

Եվ այսպես. ի՞նչ է իրենց ներկայացնում ուսումնական նախագիծը, ի՞նչ մանկավարժական մոտեցումներ կան, քանի՞ հիմնական տեսակներ կարելի է առանձնացնել:

Մոտեցումներ

Ներկայումս համաշխարհային մանկավարժական և գիտական գրականության մեջ կան տարբեր մոտեցումներ, որոնցից 2 հիմնականներն են.

1. Նախագիծը ուսումնական գործընթացի մասնակիցների համար որոշակի ժամանակահատվածում առանձնապես ինքնատիպ արժեք ստեղծելու գործընթաց է:

2. Կրթության ոլորտում նախագիծը համագործակցային աշխատանք է, որը մանրակրկիտ պլանավորված է ուսուցման որոշակի նպատակի հասնելու համար:

Տեսակներ

Կրթության ոլորտում առանձնանում են նախագծերի հետևյալ հիմնական տեսակները.

1. Կառուցողական նախագիծ. Այս տեսակի նախագծերում կատարվում են գործնական կամ ֆիզիկական առաջադրանքներ, ինչպիսիք են դպրոցական ջերմոցի կառուցումը, մոդելի պատրաստումը, ջրհոր կամ առու փորելը և այլն:

2. Գեղագիտական նախագիծ. Այս տեսակի նախագծում սովորողների գնահատական կարողությունները զարգանում են երաժշտական ծրագրերի, բանաստեղծությունների և այլ մշակութային արժեքների ուսումնասիրման ու գնահատման միջոցով:

3. Մարտահրավերային նախագիծ. Այս տեսակի նախագծում զարգացնում է սովորողների՝ խնդիրները լուծելու կարողությունը իրենց փորձի միջոցով: Այն հիմնված է ճանաչողական մոտեցման վրա: Օրինակ, ինչպե՞ս վարել բանկային հաշիվ: Կամ ինչպես կարելի է նվազեցնել օդի աղտոտվածությունը համայնքում:

2. ԱՌԿԱ ԻՐԱՎԻՃԱԿԻ ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Օրենսդարական հիմք

Ուսումնական նախագծերի իրականացմանը ներկայացվող պահանջը «ՀԱՆՐԱԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՉԱՓՈՐՈՇԻՉ»-ում սահմանված է «IX. ՍՈՎՈՐՈՂԻ ՈՒՍՈՒՄՆԱՌՈՒԹՅԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՍԿՋԲՈՒՆՔՆԵՐԸ» բաժնում: Նախագծեր իրականացվում են չափորոշչով սահմանված պահանջներին համապատասխան և ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարի հրամանով սահմանված կարգով:

Ներկայումս Հայաստանի Հանրապետությունում ուսումնական նախագծերի ոլորտը կարգավորվում է ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարի 2022թ. փետրվարի 18-ի հ.05-Լ հրամանով հաստատված «Հանրակրթական հիմնական ընդհանուր և այլընտրանքային ծրագրեր իրականացնող ուսումնական հաստատություններում ուսումնական խմբակների ձևավորման ու գործունեության և ուսումնական նախագծերի իրականացման կարգում» սահմանվում են հետևյալ հիմնական հասկացությունները.

ա/ Նախագիծը առանձին սովորողների կամ սովորողների փոքր խմբի կողմից որևէ ուսումնական առարկայի կամ ուսումնասիրվող որևէ օբյեկտի կամ երևույթի վերաբերյալ իրականացվող առարկայական կամ միջառարկայական հետազոտական աշխատանք է՝ նվիրված օրինաչափությունների, առանձնահատկությունների հետազոտմանը, արդյունքների ստացման և եզրակացությունների արձանագրմանը:

բ/ Նախագծերն իրականացվում են 7-12-րդ դասարաններում:

գ/ Սովորողի կողմից նախագիծը կարող է իրականացվել ինչպես մեկ ուսումնական առարկայի շրջանակում, այնպես էլ տարբեր ուսումնական առարկաներից՝ հետազոտության մեթոդների համադրմամբ միևնույն օբյեկտի և երևույթի, օրինաչափությունների կամ առանձնահատկությունների վերաբերյալ տվյալների հավաքման, համադրման, վերլուծության շրջանակում:

դ/ Հաստատությունը ուսումնական պլանի դպրոցական (ընտրովի) բաղադրիչից նախագծի իրականացման համար սահմանված կարգով տրամադրում է համապատասխան ժամաքանակ:

ե/ Նախագծի իրականացման համար տրված ժամաքանակը Հաստատության կողմից տարիֆիկացվում է: Միջառարկայական նախագծի դեպքում տարիֆիկացվում են մասնակցող բոլոր առարկաների դասավանդողներին տրվող ժամաքանակները՝ մասնակցության տևողությունը համապատասխան:

զ/ Հաստատության սովորողների կողմից իրականացված ավարտուն նախագծերը գնահատվում և հրապարակվում են Հաստատության կայքում:

ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարի 2022թ. փետրվարի 18-ի հ.05-Լ հրամանն այստեղ՝ <https://escs.am/files/files/2022-02-23/4a19fe51088ef68d9743c62d3eb90264.pdf>:

Իրականացված աշխատանք

Կրթության զարգացման և նորարարությունների ազգային կենտրոնի (ԿԶՆԱԿ) բլոգ-կայքում առկա են մասնավորապես նախագծային ուսուցմանը վերաբերող մեթոդական նյութեր և հրապարակումներ (հոդվածներ, ուղեցույցներ և տեսադասեր):

Հանրակրթության պետական չափորոշի փորձարկման շրջանակներում, 2022 թվականի ընթացքում, ուսումնական նախագծեր են իրականացվել հիմնականում Տավուշի մարզի դպրոցներում:

Նախագծերի իրականացման և դրանց արդյունքների մասին շուրջ քսան ցուցադրական նյութեր և տեսանյութեր են հրապարակվել ԿԶՆԱԿ-ի բլոգ-կայքում (<https://kznakbnagavar.blogspot.com/>՝ «Ուսումնական նախագծեր» էջ) և «Հայկական կրթական միջավայրի» «Պաշարների շտեմարան» կայքում (<https://lib.amedu.am/category/62>՝ ԿԶՆԱԿ հիմնադրամի բաժնում):

Բացի վերջին տարվա ընթացքում իրականացվող աշխատանքները, նախագծային ուսուցման ներդրման և կիրառման ուղղությամբ առանձին, տեղային աշխատանքներ կատարվել են եվրոպական դպրոցների համագործակցության Իթվինինգ ծրագրի

շրջանակներում, Արարատյան բակալավրիատի, Կազա հիմնադրամի և առանձին առաջավոր դպրոցներում:

3. ԻԹՎԻՆԻՆԳ ԾՐԱԳՐԻ ՓՈՐՁԻ ՆԵՐԿԱՅԱՅՈՒՄ

Համառոտ ակնարկ

Հայաստանի 30 դպրոցների մոտ 100 դասավանդողներ 2013թ. սկսեցին աշխատել Եվրոպական միության Իթվինինգ ծրագրում: Այս ծրագրում աշխատանքն առավելապես իրենից ներկայացնում է համատեղ ուսումնական նախագծերի պլանավորում, մշակում և իրականացում: Ընդ որում, սկզբնական շրջանում, հայաստանցի դասավանդողները չէին կարող հանդես գալ որպես նախագծի համահիմնադիր, այլ միայն կարող էին միանալ արդեն պլանավորված և սկսված նախագծերին:

Իթվինինգ նախագծն առնվազն 2 տարբեր երկրներ ներկայացնող 2 դասավանդողների համատեղ պլանավորված և իրականացվող ուսումնական նախագիծ է, որն իր մեջ ներառում է թեմաներ մի քանի ուսումնական առարկաներից: Բացի այդ, քանի որ նախագիծը միջազգային է, իսկ արդյունքները հիմնականում ստեղծվում ու ցուցադրվում են տարբեր առցանց մեդիա գործիքների օգնությամբ, նախագծի մասնակից սովորողների մոտ զարգանում է օտար լեզվով հաղորդակցվելու և մեդիա գործիքներով աշխատելու հմտություններ:

2017թ. սկսած մեր դասավանդողներն արդեն հնարավորություն ունեցան լիարժեք մասնակցել նախագծերի պլանավորման և ստեղծման աշխատանքներին: Փորձի կուտակմանը զուգահեռ սկսեցին իրականացնել վերապատրաստումներ՝ սկսնակ դասավանդողների համար:

Այս տարիների ընթացքում իրականացվել են հարյուրավոր նախագծեր, որոնց մի զգալի մասը արժանացել է Որակի ազգային և Եվրոպական հավաստագրերի:

Որակի հավաստագիրը նախագծի գնահատման ճանաչողության ապացույցն է: Ազգային մակարդակում այն հավաստում է, որ մասնակիցը ստացել է բավարար միավորներ ըստ համաեվրոպական գնահատման սանդղակի: Իսկ Որակի եվրոպական հավաստագիրը վկայում է այն մասին, որ նախագիծը ստացել է առնվազն 2 ազգային հավաստագիր, որըն էլ իր հերթին ապացույցն է այն բանի, որ նախագծի իրականացման ընթացքում մասնակից տարբեր դասավանդողների և սովորողների խմբերի միջև կատարվել է լավ համագործակցային աշխատանք:

Բացի հավաստագրումից, կա նաև ազգային և Եվրոպական մրցանակաբաշխություն, որին մասնակցում են Որակի եվրոպական հավաստագիր ունեցող նախագծերը:

ԿՏԱԿ-ը՝ Իթվինինգի Աջակցող գործընկեր գործակալություն

eTwinning-ը եվրոպական դպրոցների էլեկտրոնային համագործակցության համայնք է, որտեղ մասնակից երկրների դասավանդողները և սովորողները, ինչպես անհատապես, այնպես էլ խմբերով կարող են գրանցվել և օգտվել Իթվինինգի առցանց գործիքներից, վիրտուալ միջավայրում հանդիպել միմյանց, իրականացնել գաղափարների և առաջավոր փորձի փոխանակում, ձեռք բերել թիմային աշխատանքի հմտություններ, զարգացնել օտար լեզուների և համակարգչային գիտելիքների իմացությունը, իրականացնել ուսումնական և այլ կրթական **առցանց նախագծեր**:

Հայաստանի դպրոցների պրակտիկ մասնակցությունը Իթվինինգին սկսվել է 2013թ. սկզբից, շուրջ 2.5 տարվա նախապատրաստական աշխատանքից հետո:

2013թ. հունվարին Կրթական տեխնոլոգիաների ազգային կենտրոնում (ԿՏԱԿ) ստեղծվեց Իթվինինգ Պլուս ծրագրի հայաստանյան Աջակցող գործընկեր գործակալությունը (ԱԳԳ):

Որոշ նախապատրաստական աշխատանքներից հետո (ԱԳԳ անդամների գրանցում, դպրոցների ընտրություն, գրանցում և այլն) 2013թ. մարտին 22 դպրոցներ Հայաստանի 7 մարզերից և Երևանից պաշտոնապես միացան Իթվինինգ Պլուս ծրագրին:

Ստեղծվել և գործարկվում են ծրագրի մասին տեղեկատվություն ապահովող <http://etwinningplus.amedu.am> կայքը և <https://www.facebook.com/eTwinningArmenia/> ֆեյսբուքյան էջը:

ԿՏԱԿ-ը, որպես Իթվինինգ Հայաստան ծրագրի ԱԱԳ, համակարգում է ծրագրում ընդգրկված դպրոցների և մասնագետների մասնակցությունը:

Հայաստանի դպրոցների մասնակցությունը և կուտակած փորձը

Իթվինինգ Հայաստան ծրագրի շրջանակներում (ինչպես առցանց, այնպես էլ տեղերում) պարբերաբար կազմակերպվում են սեմինարներ, տարածաշրջանային հանդիպումներ, աշխատաժողովներ և ազգային խորհրդաժողովներ: Սեմինարների և աշխատաժողովների ընթացքում մասնակիցները բարելավում են իրենց գիտելիքները Իթվինինգ ծրագրի և դրա գործիքների մասին, կիսվում են փորձով ու առաջացած խնդիրների լուծման ուղիներով, սովորում են նոր և կրեատիվ ուսուցման մեթոդներ:

Տարվա ընթացքում կատարած աշխատանքը և ունեցած հաջողություններն ու ձեռքբերումները ներկայացնելու, լավագույն աշխատանքների հեղինակներին խրախուսելու նպատակով կազմակերպվում են տարեկան ամփոփիչ միջոցառումներ ու մրցանակաբաշխություններ, հայտարարվում «Եվրոպական դպրոցի», Որակի

հայաստանյան և եվրոպական հավաստագրերի արժանացած նախագծերն ու մասնակիցները (դպրոցներ, դասավանդողներ, աշակերտներ):

2014-2019թթ. Հայաստանում կազմակերպվել են նաև 6 միջազգային համաժողովներ, որոնց մասնակցել են Եվրոպական տարբեր երկրների և Հայաստանի հարյուրավոր դասավանդողներ և աշակցման ծառայությունների ներկայացուցիչներ: Այս համաժողովների մասնակիցները հնարավորություն են ձեռք բերում ունենալ նոր ծանոթություններ և իրականացնել համատեղ կրթամշակութային նախագծեր: Արտասահմանցի հյուրերը միջոցառման շրջանակներում ծանոթանում են նաև Հայաստանի պատմությանն ու մշակույթին:

2013-2019թթ. Հայաստանցի ավելի քան 100 դասավանդողներ մասնակցել են միջազգային ամենատարբեր սեմինարների ու վերապատրաստումների, ելույթներով ու առաջարկներով հանդես են եկել կոնֆերանսներին:

2020 թվականից, կորոնավիրուսային համավարակով պայմանավորված, միջազգային հանդիպումների ձևաչափը դարձել է առցանց:

2013-2022թ. հայաստանցի դասավանդողների մասնակցությամբ իրականացվել է մոտ 1800 միջազգային ուսումնական նախագծեր: Այս նախագծերից ավելի քան 700-ում մեր դասավանդողները հանդես են եկել որպես համահիմնադիրներ:

Իրականացվել են նաև ավելի քան 350 ազգային նախագծեր, որտեղ մասնակից բոլոր դասավանդողները ներկայացնում են մեկ երկիր՝ տվյալ դեպքում Հայաստանի Հանրապետությունը: Այս նախագծերի իրականացման արդյունքում, 165 դասավանդողներ ստացել են Որակի եվրոպական 600 հավաստագիր:

Մեր երկրի ներկայացուցիչները 2016թ. Որակի համաեվրոպական մրցույթում զբաղեցրել են 2-րդ հորիզոնականը միջին դպրոցական տարիքային խմբում, իսկ 2018թ. դարձել են նախադպրոցական և տարրական դպրոցական խմբի հաղթող:

Ամփոփելով Հայաստանի դպրոցների մասնակցությունը Իթվինինգ ծրագրին, կարող ենք փաստել, որ այն օգտակար է և նպաստում է դպրոցական համագործակցության ընդլայնմանը, դասավանդողների և աշակերտների օտար լեզուների իմացությանը, տեղեկատվական և հաղորդակցական տեխնոլոգիաների (S2S) ու թիմային աշխատանքի հմտությունների զարգացմանը, նոր և ստեղծագործական մեթոդներով կրթության իրականացմանը, ուսումնական նախագծերի իրականացման հմտությունների տիրապետմանը:

4. ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՆԱԽԱԳԾԵՐԻՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՎՈՂ ՊԱՀԱՆՁՆԵՐ

Ուսումնասիրելով առկա իրավիճակը՝ օրենսդրական կարգավորումները և իրականացված նախագծերը, այդ թվում առկա նյութերն ու հրապարակումները, ունենալով Իթվինինգ ծրագրի շրջանակներում ձեռքբերված փորձը, առաջարկում ենք.

Ուսումնական նախագծերի համար սահմանել հետևյալ հիմնական **պահանջները**.

- Նախագիծը պետք է ունենա հստակ սահմանված մանկավարժական նպատակ, բովանդակություն, պլանավորված գործողություններ, ակնկալվող վերջնարդյունք, ակնկալվող կանխորոշված տևողություն, կիրառվելիք SS գործիքներ, հնարավոր հետագա ազդեցություն և վերջնարդյունքի կիրառելիություն այլոց կողմից:
- Նախագիծը պետք է լինի գործողությունների ամբողջություն, այն պետք է հստակ պլանավորվի և իրականացվի այնպես, որ նախագծի իրականացման

ընթացքում սովորողների ձեռք բերած գիտելիքները, հմտությունները և կարողությունները լինեն տարբեր առարկաներից:

- Նախագծերը պետք է լինեն համագործակցային, այսինքն նախագծին պետք է մասնակցեն մեկից ավելի սովորողների խմբեր, որոնք աշխատում են համագործակցային միջավայրում միևնույն խնդրի լուծման ուղղությամբ:

- Սովորողների խմբերը կարող են ներկայացնել ինչպես միևնույն ուսումնական հաստատությունը, այնպես էլ Հայաստանի հանրապետության մեկից ավելի ուսումնական հաստատություններ: Այս դեպքում մասնակից բոլոր ուսումնական հաստատությունները ներկայացնող դասավանդողները համատեղ կազմում են նախագծի պլան, ժամանակացույց, գործողություններ և այլն, որոնք հաստատվում և նույնությամբ կիրառվում են մասնակից բոլոր խմբերում:

- Նախագիծը պետք է ուղղակիորեն կապված լինի ուսումնական պլանի հետ՝ հանդես գալով որպես ուսումնական ծրագրի բաղկացուցիչ մաս, այլ ոչ թե որպես լրացուցիչ առաջադրանք և միտված լինի Հանրակրթության պետական չափորոշիչով սահմանված ակնկալվող վերջնարդյունքների ապահովման և դրանց միջոցով՝ կարողունակությունների ձևավորման նպատակի իրագործմանը:

- Կախված իր բարդություններից՝ նախագիծը պետք է առնվազն ունենա 6 շաբաթ տևողություն՝ հստակ պլանավորված փուլերով:

- Նախագծին մասնակցող բոլոր սովորողները յուրաքանչյուր փուլի համար պետք է ունենան հստակ աշխատանքային բաժանում՝ անհատապես կամ խմբային աշխատանքի շրջանակներում, ինչպես նաև սովորողները անհատապես կամ խմբերով պետք է ինքնուրույն իրականացնեն հետազոտական և վերլուծական աշխատանք՝ ուղղված սահմանված խնդրի կամ մարտահրավերի հաղթահարման համար տարբերակներ մշակելուն:

- Նախագծի արդյունում պետք է ստեղծվի յուրօրինակ նյութական կամ ոչ նյութական արժեք, որը կիրառելի է այն խնդրի լուծման համար, ինչի շուրջ պլանավորվել և իրականացվել է տվյալ նախագիծը:

- Նախագծերի պլանավորումը, իրականացումը և վերջնարդյունքների հրապարակումը պետք է կատարվի որևէ առցանց համագործակցային միջավայրում (օրինակ՝ app.e-school.am, Մուդլ, Իթվինինգ և այլն), որը պետք է հնարավորություն ունենա առանձին հաշիվներ ստեղծել և կառավարել՝ մասնակից բոլոր խմբերի բոլոր անդամների համար, տեղադրել միջանկյալ և վերջնական արդյունքները, կազմակերպել քննարկումներ և առցանց հանդիպումներ:

5. ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՆԱԽԱԳԾԻ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐ ԵՎ ՍԱՆԴՂԱԿ

1. Մանկավարժական նորարարություն		
<i>Գործունեության տեսակները տարբեր են. խրախուսվում են սովորողների նախաձեռնող, ստեղծագործ և ինքնուրույն լինելը:</i>		
Անբավարար		Չկան հղումներ մեթոդաբանական ասպեկտներին, և դրանք չեն բխում նախագծի պլանից:
Բավարար		Նախագծի մեծ մասը հիմնված է դասավանդողի կողմից վարվող դասախոսությունների վրա: Չկան հնարավորություններ սովորողների ինքնուրույն աշխատանքի համար:
Լավ		Նախագիծը մշակված է այնպես, որ սովորողները շփվեն միմյանց հետ: Աշխատանքը կազմակերպված է տարբեր մեթոդներով՝ անհատական աշխատանք, միջոյարոցական և/կամ ներդարոցական թիմային աշխատանք

	Շատ լավ	Նախագիծը խթանում է ինտերակտիվ և համագործակցային մանկավարժական մոտեցումներ: Հստակ պարզաբանված են ուսուցման մեթոդները՝ տեղեկատվության հավաքագրում, համեմատական ուսումնասիրություններ, խնդիրների լուծում, համագործակցային միջավայրի ստեղծում և այլն:
2. Ինտեգրում ուսումնական ծրագրին		
<i>Նախագծի բովանդակությունն ու նպատակները ուղղակիորեն կապված են ուսումնական ծրագրի հետ: Մովորողների աշխատանքի մեծ մասը իրականացվում է դպրոցում: Նախագիծը դառնում է ուսումնական ծրագրի բաղկացուցիչ մաս, այլ ոչ որպես լրացուցիչ առաջադրանք:</i>		
	Անբավարար	Չկան հղումներ ուսումնական պլանին և առարկայական չափորոշիչներին:
	Բավարար	Նախագծում ընդգրկված առարկայական թեմաները, ինչպես նաև բովանդակությունն ու ուսումնական նպատակները նշված են, բայց անորոշ:
	Լավ	Նախագծի բովանդակությունը և նպատակները հստակ նկարագրված են: Նախագծի և ուսումնական ծրագրերի միջև առկա է հստակ փոխկապվածություն:
	Շատ լավ	Բովանդակությունը, նպատակներն ու մեթոդաբանությունը մանրամասն նկարագրված են: Տրվում է տեղեկատվություն այն մասին, թե ինչպես է նախագիծը ինտեգրվում այն առարկաների հետ, որոնցում ներառված է, ինչպես նաև նշվում է այն մասին, թե ինչպես է նախագծի իրականացման

	ընթացքում սովորողը ձեռք բերում առարկայական չափորոշչով սահմանված գիտելիքները, հմտություններն ու կարողությունները:
--	--

3. Հաղորդակցություն և տեղեկատվության փոխանակում

Այստեղ դիտարկվում են հաղորդակցության և տեղեկատվության փոխանակման գործընթացները, որոնք կարող են լինել անհատների, փոքր կամ մեծ խմբերի միջև: Ներառվում են այնպիսի գործունեության տեսակներ, ինչպիսիք են սովորողների քվեարկությունը, մրցույթները և այլն: Վերջիններս նպատակ ունեն կապ հաստատել սովորողների և գործընկերների միջև:

Անբավարար	Գործընկերների միջև որևէ հաղորդակցություն չի առաջարկվում:
------------------	--

Բավարար	Հաղորդակցությունը նախատեսվում է բացառապես դասավանդողների կողմից, և այն կսահմանափակվի վերջնարդյունքի փոխանակմամբ:
----------------	--

Լավ	Սովորողների շփումը նախատեսվում է միայն էլ-փոստի, գրուցարանների կամ տեսահասանդիպումներ միջոցով: Վերջիններիս նպատակն է գիտելիքների փոխանակումը, հաղորդակցման հմտությունների զարգացումը կամ խթանումը:
------------	--

Շատ լավ	Սովորողները կհաղորդակցվեն տարբեր գործիքների միջոցով: Հաղորդակցումը ուղղված կլինի կոնկրետ գործառնական նպատակների՝ խմբային աշխատանքների կազմակերպում, առաջադրանքների բաշխում, անհրաժեշտ տեղեկատվության փոխանակում և այլն:
----------------	---

4. Համագործակցություն

Համագործակցությունը ավելին է քան պարզապես հաղորդակցությունը: Սովորողները ոչ միայն տեղեկատվության ստացողներ են, այլ նաև թիմի անդամներ,

համահեղինակներ և աշխատակիցներ: Համագործակցությունը ենթադրում է տարբեր խմբերի սովորողների փոխադարձ հաղորդակցություն առաջադրանքների կատարման համար:

	Անբավարար	Գործընկերների միջև որևէ համագործակցություն չի առաջարկվում:
	Բավարար	Սովորողները չեն աշխատում համագործակցային խմբերում: Նրանց աշխատանքի վերջնարդյունքը կիսվում է գործընկերների հետ:
	Լավ	Սովորողները աշխատում են միևնույն խմբում: Նրանց աշխատանքի վերջնարդյունքը օգնում է գործընկերներին կատարել իրենց առաջադրանքները, ուստի նրանք կիսվում են իրենց փորձով:
	Շատ լավ	Սովորողները աշխատում են համագործակցող խմբերում: Նրանք աշխատում են համագործակցային միջավայրում և փոխգործակցում են աշխատանքային գործընթացի մեկնարկից սկսած, այլ ոչ թե կիսվում են պատրաստի վերջնարդյունքի փոխանակմամբ:

5. Տեխնոլոգիաների կիրառում

Ինչպե՞ս են տեխնոլոգիաները կիրառվելու նախագծի ընթացքում: Տեխնոլոգիաների կիրառումը պետք է հարմարեցվի սովորողների հնարավորություններին, տարիքային առնձնահատկություններին, դպրոցի հարմարություններին և այլն:

	Անբավարար	Տեխնոլոգիական գործիքների կիրառում չի նախատեսվում:
	Բավարար	Նախատեսվում է հիմնական գործիքների կիրառություն, որոնք հարմարեցված են նախագծի բովանդակությանն ու նպատակներին,

		բայց վերջիններիս կիրառողները հիմնականում դասավանդողներն են:
	Լավ	Նախատեսված գործիքները հարմարեցված են նախագծի բովանդակությանն ու նպատակներին, ինչպես նաև սովորողների տարիքային առանձնահատկություններին, ովքեր պարբերաբար կօգտագործեն դրանք:
	Շատ լավ	Խթանվում է տեխնոլոգիաների ստեղծագործական կիրառումը: Կան հստակ հնարավորություններ սովորողների ինքնուրույն աշխատանքի, ինչպես նաև նախաձեռնողունակության դրսևորման համար:
6. Արդյունքներ, ազդեցություն և փաստաթղթավորում		
<p><i>Ի՞նչ մանկավարժական նպատակներ են դրված: Առկա է արդյո՞ք գնահատման պլան: Ի՞նչ վերջնարդյունքներ են ակնկալվում և ինչպե՞ս են դրանք կապված մանկավարժական նպատակների հետ: Կա՞ր արդյոք վերջիններիս տարածման/հանրայնացման ծրագիր:</i></p>		
	Անբավարար	Ծրագրված նպատակներ կամ ակնկալվող արդյունքներ չեն նշվում:
	Բավարար	Նախատեսվող նպատակներն ու ակնկալվող արդյունքները նկարագրված են, բայց անորոշ:
	Լավ	Նպատակները և արդյունքները նկարագրված են մանրամասն: Նշված են նախագծերի գնահատման մեխանիզմները:
	Շատ լավ	Գնահատման մեխանիզմները նկարագրված են մանրամասնությամբ: Նախատեսվում է փաստաթղթերի կազմման

		<p>պլանավորում, ինչպես նաև նախագծի և դրա արդյունքների տարածում համայնքի ներսում և դրսում:</p>
--	--	---

«ՆԱԽԱԳԾԱՅԻՆ ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ» ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՕՐԻՆԱԿԵԼԻ ՄՈԴՈՒԼ

Մոդուլի կառուցվածքը.

- **ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ**
- **ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑ**
  - Դասընթացի նպատակը
  - Դասընթացի բովանդակության կառուցման հիմնական սկզբունքները
  - Դասընթացի բովանդակությունը
  - Ակնկալվող վերջնարդյունքները:

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

<p>Դասընթացի նպատակը</p> <p>Տեսական նյութերի հաղորդման և գործնական աշխատանքների իրականացման միջոցով .</p> <ul style="list-style-type: none"> • ուսուցանել նախագծային ուսուցում պլանավորելու և իրականացնելու սկզբունքները, քայլաշարը, • ձևավորել գործնականորեն կիրառելի հմտություններ և կարողություններ նախագծերի և հետազոտական աշխատանքների վրա հիմնված ուսուցման կազմակերպման և իրականացման համար • ծանոթացնել նախագծերի իրականացման առանձնահատկություններին:
--

Դասավանդողների մասնագիտական պատրաստվածությամբ և հմտություններով է պայմանավորված, թե ինչպիսի կարողունակություններով օժտված քաղաքացիներ կձևավորվեն հանրակրթական ուսումնական հաստատություններում ուսումնառության ավարտին: Ուսուցման գործընթացի արդյունավետությունը կախված է նրանից, թե որքանով է դասավանդողը կարողունակ գործընթացի պլանավորման, կազմակերպման, գիտելիքների փոխանցման հարցերում: Մանկավարժական գործունեությունը դասավանդողից պահանջում է գիտելիքների և մասնագիտական կարողությունների անընդհատ զարգացում: Այս դասընթացը միտված է նպաստելու դասավանդողի վերոնշյալ կարողությունների զարգացմանը:

Վերապատրաստման դասընթացի ընդհանուր կառուցվածքը

Դասընթացը կառուցվում է տեսական, գործնական և ինքնուրույն աշխատանքների համամասնական բաշխումով:

Վերապատրաստման դասընթացի ընդհանուր ժամաքանակը

Դասընթացի ընդհանուր ծավալը կազմում է 15 ժամ, որոնք ներառում են տեսական և գործնական առաջադրանքների կատարում:

ԿՐԵԴԻՏՆԵՐ

Դասավանդողի կողմից հավաքվող անհրաժեշտ կրեդիտների քանակը	
---	--

ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑ

Դասընթացի նպատակը
<p>Դասընթացի նպատակն է.</p> <p>1) Զարգացնել մասնագիտական հմտությունները, ձևավորել կարողություններ ուղղված սովորողների ինքնուսուցմանն ու ինքնադրսևորմանը:</p>

- 2) Նախագծային ուսուցման գործընթացն ուղղորդել դեպի պլանավորած արդյունքների իրականացում:
- 3) Ձևավորել և զարգացնել նախագծերի ճիշտ պլանավորման կարողություններ՝ օգտվելով հանրակրթական պետական չափորոշչային պահանջներից:
- 4) Ապահովել ակադեմիական գիտելիքի միջոցով՝ կարողունակություններ ձևավորող գործիքների ստեղծումը:

Դասընթացի բովանդակության կառուցման հիմնական սկզբունքները

Վերապատրաստման ծրագրով նախատեսված բովանդակությունը պետք է համապատասխանի գիտության, տեխնիկայի, տեխնոլոգիաների և մշակույթի ժամանակակից նվաճումներին, ունենա տրամաբանորեն իրար հաջորդող և փոխլրացնող բաժիններ:

Ծրագրի բովանդակությունը պետք է կառուցված լինի փուլային սկզբունքով՝ պարզից բարդ:

Պետք է ապահովի.

- մասնակիցների ակտիվության ու ինքնուրույնության սկզբունքը,
- գիտելիքների ու կարողությունների կիրառելիության սկզբունքը,
- դիրքորոշման և արժեհամակարգի ձևավորման սկզբունքը:

Դասընթացի բովանդակությունը

Բաժին	Թեմայի բովանդակությունը	Թեմայի նպատակը	Ժամաքանակ	
			Տեսական	Գործնական
Բաժին 1 (3 ժամ)	Ի՞նչ է նախագծային ուսուցումը.	Ծանոթացնել աշխատանքներ և նախագծային ուսուցում	3	0

	<ul style="list-style-type: none"> • Նախագծային ուսուցման նպատակը • Նախագծային ուսուցման տեսակները • Նախագծային ուսուցման փուլերը 	<p>պլանավորելու և իրականացնելու սկզբունքներին, քայլաշարին</p> <p>ձևավորել գործնականորեն կիրառելի հմտություններ նախագծային հետազոտական աշխատանքներ պլանավորելու և իրականացնելու համար</p>		
<p>Բաժին 2.1 (3 ժամ)</p>	<p>Իթվինինգը որպես նախագծային ուսուցման և իրականացման հարթակ</p>	<p>ձևավորել և զարգացնել Իթվինինգ հարթակում նախագիտեր պլանավորելու և իրականացնելու կարողություններ և հմտությունները</p> <p>ծանոթացնել համագործակցային ուսուցման առանձնահատկություններին</p> <p>ծանոթացնել միջառարկայական կապեր ստեղծելու սկզբունքներին, առանձնահատկություններին</p>	<p>3</p>	<p>0</p>

<p>Բաժին 2.2 (2 ժամ)</p>	<p>Հեռավար ուսուցման նոր ուսումնական միջավայրի (app.e-school.am) ներկայացում</p>	<p>միջավայրում նախագծերի տեղակայման ընթացակարգի և գործիքակազմի ներկայացում փորձնական նախագծի տեղակայում (app.e-school.am) միջավայրում</p>	<p>1</p>	<p>1</p>
<p>Բաժին 3 (3 ժամ)</p>	<p>Նախագծերի գնահատման չափանիշներ</p>	<p>ներկայացնել նախագծերի գնահատումը, դրանց չափանիշները և առանձնահատկությունները ներկայացնել նախագծերի գնահատման սանդղակի յուրաքանչյուր միավորի բնութագրիչները</p>	<p>2</p>	<p>1</p>
<p>Բաժին 4 (4 ժամ)</p>	<p>Գործնական աշխատանք</p>	<p>ընտրել թեմա և ներկայացնել այդ թեմայով նախագծային ուսուցում իրականացնելու պլան՝ կիրառելով ձեռք բերված հմտություններն ու կարողությունները</p>	<p>0</p>	<p>4</p>

Ակնկալվող վերջնարդյունքները

Վերապատրաստման արդյունքում մասնակիցները՝

- Կարողանան Հանրակրթական պետական չափորոշչով սահմանված, ինչպես նաև ուսումնական պլանով նախատեսված թեմաների առանձնահատկություններից ելնելով պլանավորել և իրականացնել նախագծերի վրա հիմնված ուսուցում:
- Ընտրել թեմա և ներկայացնել այդ թեմայով նախագծային ուսուցում իրականացնելու պլան՝ կիրառելով ձեռք բերված հմտություններն ու կարողությունները: